

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården ändras så, att i kommunernas statsandelar för driftskostnaderna för social- och hälsovården år 1995 genomförs minskningar om sammanlagt 3 362 milj. mk. I fråga om detta belopp innebär minskningen om 2 819 milj. mk att den statsandelsminskning som genomfördes 1994 fortsätter i samma storlek och att den också skall göras på samma grunder som 1994, dvs. antalet kommuninvå-

nare och 1992 års skattören. Av minskningen skall 40 % basera sig på antalet kommuninvånare och 60 % på antalet skattören i kommunerna. Den tilläggsminskning om 543 milj. mk som skall genomföras 1995 skall vara en sänkning av statsandelsbeloppen per invånare.

Avsikten är att minskningen skall vara temporär och gälla år 1995. Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1995.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1995.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92, statsandelslagen) betalas kommunerna statsandel för driftskostnaderna för social- och hälsovården enligt kalkylerade grunder. På statsandelens belopp inverkar främst kommunens invånarantal, åldersstrukturen, befolkningens sjukfrekvens och bärkraftsklassen.

Det totala statsandelsbeloppet på riksnivå är baserat på antagandet att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunen bibehålls på den nivå den var när lagen trädde i kraft. De årliga förändringarna i kostnaderna för den kommunala verksamheten beaktas till den del de beror på lagstiftningen eller på andra statliga åtgärder samt förändringar i kostnadsnivån. Förändringar i kostnaderna för verksamheten på grund av kommunernas egna åtgärder eller förändrade förhållanden blir beaktade i den utredning som skall göras vart fjärde år och på

basis av vilken kostnadsfördelningen återförs till den nivå som rådde innan lagen trädde i kraft.

I syfte att åstadkomma besparingar i den offentliga ekonomin och balansera finansieringsförhållandena mellan staten och kommunerna avdrogs sammanlagt 4 357 milj. mk från statsandelarna för 1994. Som ett led i den totala minskningen av statsandelarna avdrogs sammanlagt 2 819 milj. mk av nämnda summa från statsandelen för driftskostnaderna för social- och hälsovården.

Minskningen av statsandelen gjordes så att det till statsandelslagen temporärt fogades en ny 45 a § som gäller under 1994. Enligt stadsgandet genomfördes minskningen av statsandelen för social- och hälsovården så att 40 % av den, dvs. 1 127 milj. mk, fastställdes enligt invånarantalet och 60 %, dvs. 1 692 milj. mk, på grundval av antalet skattören år 1992.

På grund av sparåtgärderna inom den offentliga ekonomin föreslås att de minskningar i

statsandelarna för driftskostnaderna som genomfördes 1994 även skall göras 1995. Av minskningen drabbar 2 819 milj. mk statsandelarna för driftskostnaderna för social- och hälsovården.

Det föreslås också att från kommunernas statsandelar för 1995 avdras ytterligare 1 000 milj. mk, varav 543 milj. mk skall vara en minskning av statsandelarna för driftskostnaderna för social- och hälsovården.

Minskningen av statsandelarna föreslås sakligt bli genomförd på samma sätt som år 1994, dvs. genom att till lagen temporärt fogas en ny 45 a § med stöd av vilken statsandelen för kommunernas driftskostnader 1995 minskas. Minskningen skall enligt förslaget dels göras genom en sänkning av statsandelsbeloppen per invånare, dels på den statsandel för kommunens driftskostnader som räknas ut enligt 12 §.

Enligt förslaget skall utgångspunkten vid uträkningen av statsandelsbeloppen för 1995 per invånare vara beloppen per invånare för 1994, sänkta med 2,56 %. Avsikten är att på det sätt som förutsätts i 10 § statsandelslagen justera de sänkta beloppen till följd av förändringar i verksamheten 1995. Det är dock inte meningen att justeringarna enligt 10 § statsandelslagen skall justeras till följd av förändringen i kostnadsnivån ifall den regeringsproposition med förslag till lag om vissa undantag 1994 och 1995 från 3 och 4 §§ lagen om statsandelar till kommunerna (RP 115/1994 rd) som behandlas i riksdagen godkänns.

Dessutom föreslås minskningen av den statsandel som enligt 12 § statsandelslagen räknats ut för kommunen vara 223 mk per kommuninvånare och per det kommunala skattöret ett belopp som erhålls genom att 1 692 milj. mk divideras med det sammanlagda antalet skattören för alla kommuner. Kommunens bärkraftsklass inverkar inte på minskningen.

Enligt förslaget tillämpas det antal skattören som debiterades för skatteåret 1992. Anledningen till att 1992 års skattören tillämpas är att minskningen av statsandelen för 1994 också baseras på antalet skattören under 1992, varvid den kommunvisa minskningen bäst bibehålls på samma nivå. Antalet skattören för skatteåret 1993 avviker märkbart från skattörena för 1992, eftersom den kapital- och fastighetsskattereform som trädde i kraft 1993 väsentligt ändrade kommunalbeskattningen. Antalet skattören för 1993 ger inte längre någon verklig bild av kommunernas skatteintäkter. Om an-

delarna av samfundsskatten och fastighetsskatten beaktades, skulle det å andra sidan leda till att grunderna för minskningarna blev komplicerade. Enligt de uppgifter som är tillgängliga när propositionen avläts blir 1993 års beskattning inte klar förrän i början av 1995, dvs. efter det att antalet statsandelar har fastställts för kommunerna. Om beskattningsuppgifterna för 1993 användes som grund, skulle följden vara att färdiga beslut måste ändras, vilket inte kan anses ändamålsenligt.

Då minskningen av statsandelen räknas ut på basis av 37 § statsandelslagen skall kommunernas invånarantal vid ingången av 1993 användas som grund.

Enligt förslaget gäller paragrafen till utgången av 1995 och den skall tillämpas då statsandelarna för driftskostnaderna för 1995 beviljas och utbetalas.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Enligt propositionen kommer statsandelsbeloppet för driftskostnaderna för den kommunala social- och hälsovården 1995 att minska med sammanlagt 3 362 milj. mk jämfört med om den föreslagna statsandelsminskningen inte genomförs. Jämfört med 1994 års nivå skulle minskningen av statsandelen vara knappt 3 %. Utan den föreslagna minskningen skulle statsandelen uppgå till 21 333 milj. mk, medan den på basis av förslaget skulle vara 17 971 milj. mk.

Per bärkraftsklass uträknad blir minskningen för social- och hälsovården följande:

Bärkraftsklass 1995	mk/invånare	p/öre	% av statsandelen för social- och hälsovården
1	587	1,47	11,7
2	605	1,38	12,4
3	617	1,33	13,0
4	640	1,26	13,9
5	666	1,19	14,7
6	680	1,14	16,2
7	678	1,11	17,7
8	691	1,08	19,1
9	722	1,00	23,8
10	793	0,94	27,0
Hela landet	668	1,16	15,9

En utredning av den totala inverkan av de

minskningar av statsandelen som skall göras med anledning av de statsfinansiella sparåtgärderna har presenterats i regeringens proposition med förslag till lag om vissa undantag år 1995 från stadgandena i lagen om statsandelar till kommunerna (RP 182/1994 rd).

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet.

Minskningen av statsandelen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen ansluter sig till regeringens

proposition med förslag till lag om vissa undantag år 1995 från stadgandena i lagen om statsandelar till kommunerna samt regeringens proposition med förslag till lagstiftning om vissa undantagsarrangemang för finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (RP 185/1994 rd). Propositionerna har beretts så att de avses bli behandlade tillsammans.

5. Ikraftträdande

Den föreslagna lagen ansluter sig till budgetpropositionen för 1995. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1995 och den skall gälla till den 31 december 1995.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

L a g

om temporär ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas temporärt till lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) en ny 45 a § som följer:

45 a §

Minskning av statsandelen för driftskostnaderna för 1995

Vid uträkning enligt 10 § av de belopp per kommuninvånare som ligger till grund för statsandelen sänks de belopp för 1994 som utgör utgångspunkten för uträkningen med 2,56 procent.

Dessutom minskas den statsandel som enligt 12 § uträknats för en kommuns driftskostnader för 1995

1) med 223 mark för varje invånare i kommunen, samt

2) med ett belopp som erhålls genom att 1 692 miljoner mark divideras med summan av

samtliga kommuners, med undantag av kommunerna i landskapet Åland, sammanräknade antal skattören och genom att resultatet multipliceras med antalet skattören i kommunen.

Det antal skattören som debiterats för skatteåret 1992 skall ligga till grund när den minskning som avses i 2 mom. 2 punkten beräknas.

Denna lag träder i kraft den 1995 och gäller till den 31 december 1995. Lagen tillämpas när statsandelar för driftskostnaderna för 1995 beviljas och utbetalas.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 23 september 1994

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*